

Processen geïmplementeerd door de directie voor mandatencontrole met toepassing van de Waalse decreten inzake governance

Het Rekenhof evalueerde in welke mate de door de directie voor mandatencontrole uitgewerkte processen haar in staat stellen om haar opdrachten te vervullen en redelijke zekerheid bieden dat haar doelstellingen worden gehaald.

In overeenstemming met de gewestelijke beleidsverklaring 2017-2019 van 25 juli 2017 heeft het Waalse Parlement op 29 maart 2018 vier decreten aangenomen tot wijziging van het decreet van 12 februari 2004 betreffende het statuut van de overheidsbestuurder, het decreet van 12 februari 2004 betreffende de Regeringscommissaris en de controleopdrachten van de revisoren binnen de instellingen van openbaar nut, de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van 8 juli 1976, en het Waalse Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie (WPDD), teneinde de transparantie, governance en ethiek binnen de Waalse overheidsstructuren te versterken.

De decreten inzake governance van 29 maart 2018 vertrouwden het Rekenhof de opdracht toe minstens om de drie jaar de processen te verifiëren die werden geïmplementeerd door de directie voor mandatencontrole (DMC), die afhangt van de Waalse Overheidsdienst Binnenlandse aangelegenheden en Sociale actie.

Deze directie is belast met de opmaak van een kadaster van de mandaten en bezoldigingen van de lokale mandatarissen en titularissen van een lokale leidende functie die onder het WPDD vallen, en van de overheidsbestuurders, beheerders en commissarissen van de instellingen van openbaar nut die worden beoogd in de decreten van 12 februari 2004. De in het kadaster opgenomen informatie moet individueel en nominatief zijn. Ze bevat de lijst van alle mandaten, functies of beroepen, ongeacht de aard ervan, die werden uitgeoefend tijdens het voorgaande kalenderjaar, zowel binnen de overheidssector als in opdracht van enige natuurlijke persoon of rechtspersoon, enige instelling of feitelijke vereniging, gevestigd in België of in het buitenland. Dit kadaster moet jaarlijks worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad en op de website van het Waalse Gewest. De DMC moet bovendien nagaan of de in de Waalse wetgeving vastgelegde maximumbedragen voor de bezoldigingen in acht worden genomen.

Om het kadaster op te maken en te publiceren, moet de DMC de gegevens in de aangiften die de aangifteplichtigen haar bezorgen, vergelijken met een authentieke, betrouwbare en exhaustieve bron waarin enerzijds de instellingen worden vermeld die zowel aan de decreten d.d. 12 februari 2004 als aan het WPDD zijn onderworpen, en anderzijds de personen die verplicht zijn een aangifte in te dienen. De nieuwe decretale bepalingen hebben de regering er dus mee belast een institutioneel register op te stellen waarin al die gegevens zijn vervat. Deze taak werd toevertrouwd aan de Directie Organieke Wetgeving van de Waalse Overheidsdienst Binnenlandse aangelegenheden en Sociale actie, alsook aan de Directie Kanselarij, Juridische Ondersteuning en Vertaling van de Waalse Overheidsdienst Secretariaat-generaal.

Het Rekenhof stelde vast dat dit institutionele register momenteel nog steeds wordt geïmplementeerd. Het kon zijn auditwerkzaamheden dus niet baseren op de voorafgaande en

redelijke zekerheid dat het institutionele register zodanig wordt uitgewerkt dat het een authentieke, betrouwbare en exhaustieve bron zal vormen waarop de directie voor mandatencontrole zich zal kunnen beroepen om haar opdrachten te vervullen.

Het Rekenhof wijst erop dat niet kan worden bevestigd dat het door de DMC gepubliceerde kadaster exhaustief is en dat het strookt met de werkelijkheid, en zulks ongeacht de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid van de door dit controleorgaan ten uitvoer gelegde processen. Bijgevolg beveelt het Rekenhof aan de implementering van het institutionele register voort te zetten, inzonderheid door de IT-toepassing te ontwikkelen die de DMC op termijn rechtstreeks toegang zou moeten geven tot alle verzamelde gegevens en de geautomatiseerde vergelijking mogelijk moet maken van de desbetreffende gegevens met de door de aangifteplichtigen ingediende aangiften.

Het Rekenhof stelt vast dat de door DMC geïmplementeerde processen op doelmatige wijze worden uitgewerkt en redelijke zekerheid bieden dat de opdrachten van deze directie worden uitgevoerd binnen de opgelegde termijnen en met een minimum aan fouten, op voorwaarde dat het institutionele register –waarvan het beheer niet onder bevoegdheid van de DMC valt- steeds volledig en up-to-date is, zoals de regelgeving vereist.

De DMC heeft inzonderheid haar processen gestandaardiseerd en gedocumenteerd, de risico's geïdentificeerd die de doelstellingen in de weg kunnen staan die haar werden toegewezen door de decretale bepalingen, en gepaste maatregelen getroffen om te voorkomen dat die risico's zich voordoen of om de gevolgen ervan af te zwakken.

Teneinde tegemoet te komen aan de vereisten van de decreten d.d. 29 maart 2018 werd een IT-toepassing ontwikkeld door een externe dienstverlener. Die toepassing integreert zowel de gegevens van het institutionele register, de door de aangifteplichtigen meegedeelde gegevens en die van het kadaster dat de DMC moet publiceren.

Het Rekenhof stelt vast dat deze toepassing geautomatiseerde controles bevat om bepaalde fouten te voorkomen of bepaalde anomalieën te identificeren, wat bijdraagt tot de doelmatigheid van de door de DMC uitgestippelde controleprocessen. De toepassing genereert eveneens automatisch een bestand met de gegevens van het kadaster en maakt de publicatie ervan betrouwbaarder.

De belangrijkste overblijvende risicofactor houdt verband met de visuele vergelijking van de gegevens in de aangiften met die van het institutionele register.

Het Rekenhof beveelt aan die vergelijking spoedig te automatiseren, hetgeen het risico op fouten bij de verwerking van de aangiften, tekortkomingen en onregelmatigheden zou beperken, en het werk van de DMC zou vergemakkelijken. Ook beveelt het Rekenhof aan het gebruik van het elektronisch formulier te bevorderen om eventuele fouten bij de invoering van op papieren formulieren genoteerde gegevens te voorkomen.